

DE TOEKOMST IS ER AL

Ingrid van de Vegte

Landschapsbiodiversiteitsymposium
14-11-2024

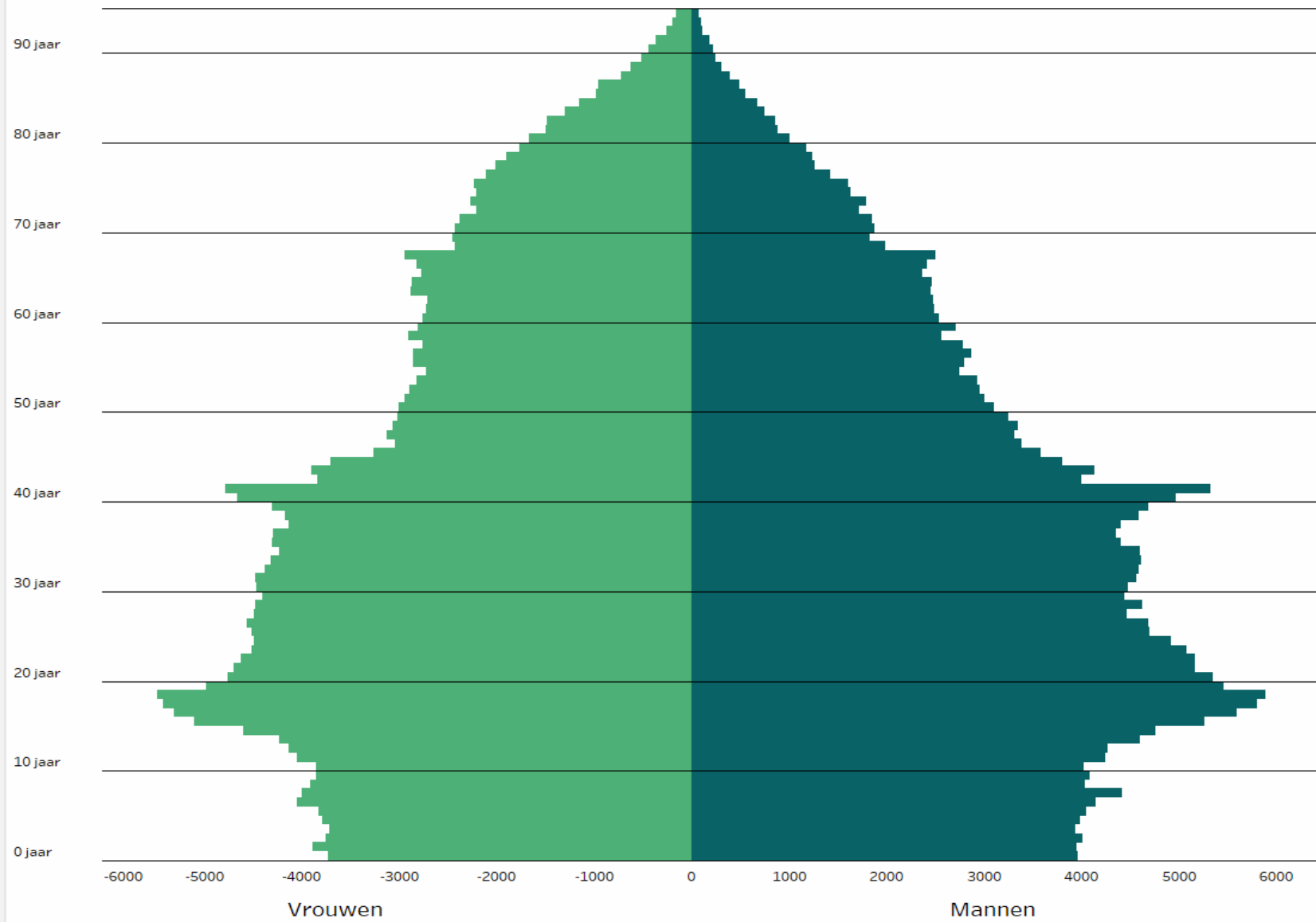
1. de demografische veranderingen in grote delen van Fryslân, vergrijzing en ontgroening met o.a. daling van de beroepsbevolking als gevolg;
2. de kwetsbaarheid van het natuurlijk systeem, grote opgave in de landbouwtransitie, klimaatadaptatie, waterkwaliteit, biodiversiteit en de uitwerking van de landelijke energietransitie in Fryslân;
3. het huidige financieringssysteem, beleidslogica, omvang en schaal in diverse rekenmethoden van het Rijk voor lokale overheden en provincie. En daarbij: onzekerheid over continuïteit van bestuur en beleid vanuit Rijk en provincie.

BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN

Die ons gebied sterk raken

Bevolkingsontwikkeling Fryslân

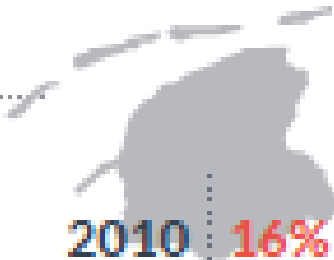
1988

Bron: CBS (2023), bewerking Planbureau Fryslân

VERGRIJZING

Aandeel 65-plussers in totale bevolking

2010 16%
2021 22%
2030 26%
2040 30%

2010 15%
2021 20%
2030 23%
2040 26%

Bron: CBS, prognose provincie Fryslân

1. Er ontstaat een nieuwe maatschappelijke ordening, van verticaal geordend centraal aangestuurd top down, naar horizontale, decentrale van onderop samenleving. Gemeenschappen krijgen de lead.
2. Het economisch fundament verandert naar langzaam naar duurzaam, lokaal, digitaal, circulair en decentraal: brede welvaart.
3. Machtswisseling, verschuiving van gevestigde en destructieve macht naar innovatieve en transformatieve macht die het vermogen heeft om de verdeling van de hulpbronnen te veranderen..

TRANSITIES

Verandering van Tijdperk
Jan Rotmans

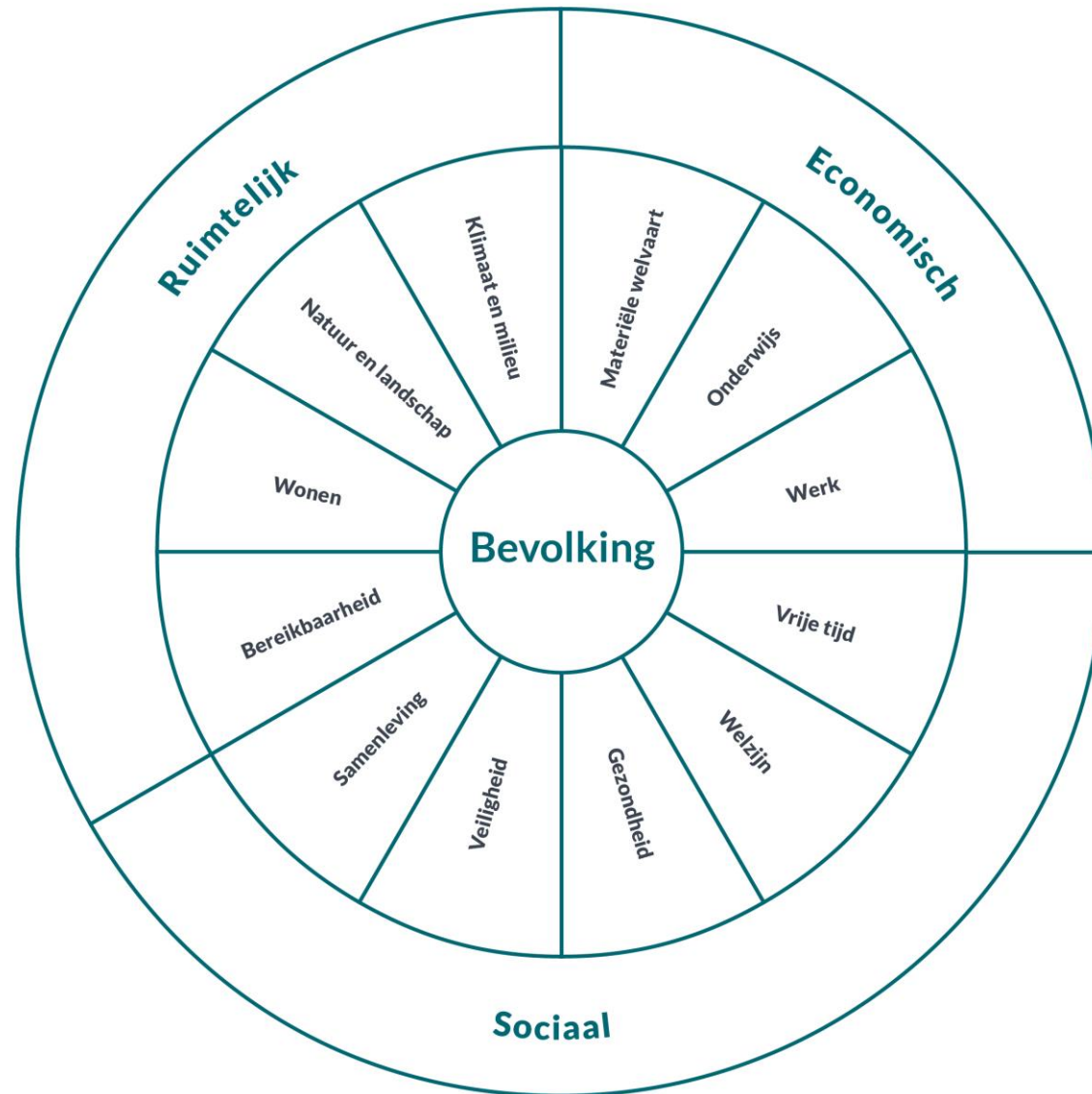
*“the ultimate goal of most human beings
is to be happy”* (Frey, 2008)

NU, LATER & ELDERS

Brede welvaart biedt een ander perspectief om naar onze regio te kijken. Integraal, met oog voor alles wat voor onze inwoners van waarde is.

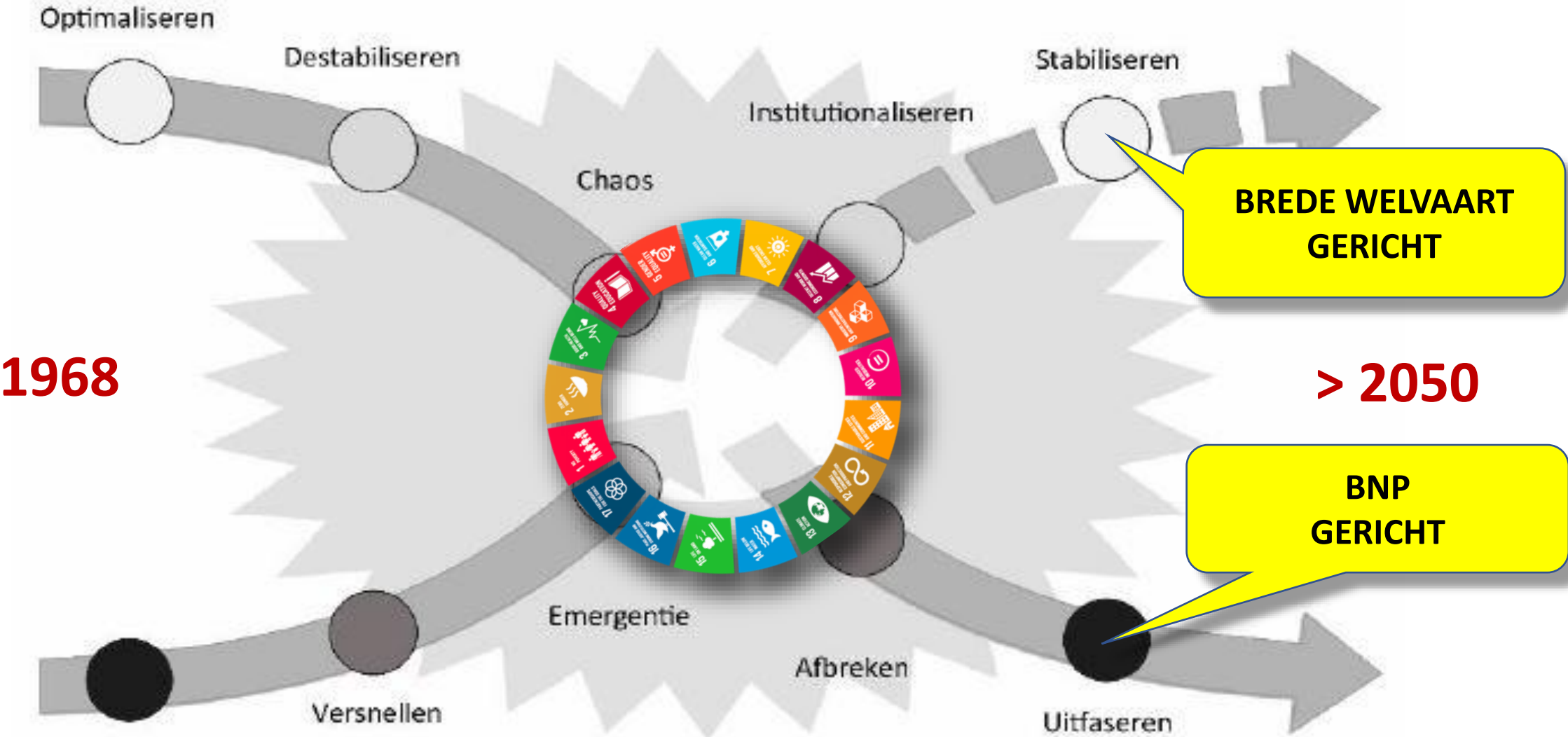

MONITORING BREDE WELVAART

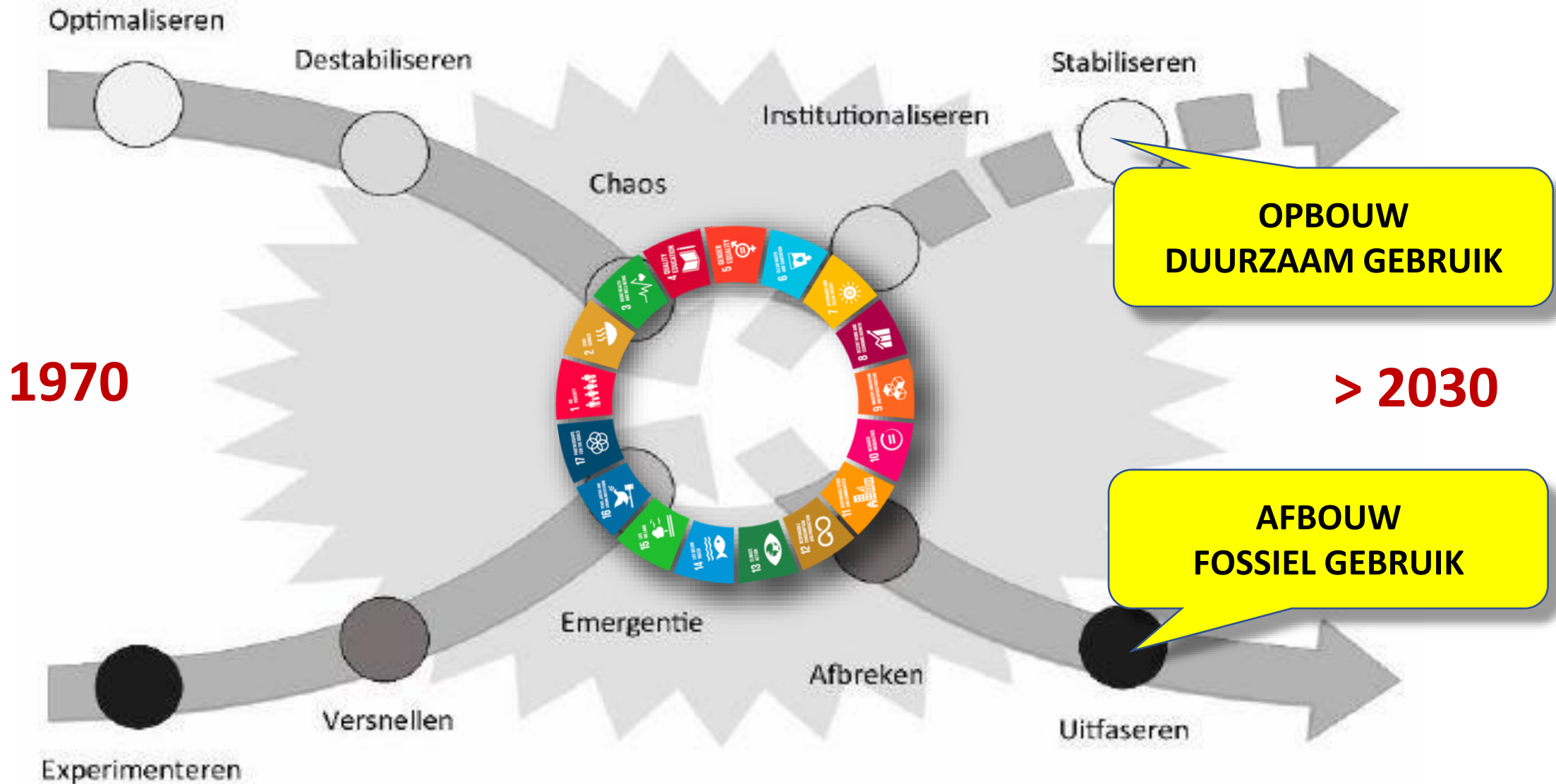

BREDE WELVAART TRANSITIE

VOORBEELD ENERGIE TRANSITIE

the tipping point

"it looked smaller from the bottom!!
just gotta keep pushin"

a lot of hard work
& slow momentum

"who hoo!"

it gets easier from here, and
if you hit another hill you've
got some momentum behind you

1. Gezondheid centraal: gezond leven op een gezonde bodem en in een gezonde omgeving;
2. Brede Welvaart als integraal kader, met inzicht in verschillende indicatoren en waarden, zodat andere afwegingen ontstaan
3. Transities zijn mogelijk (en ook niet meer omkeerbaar) ook al ervaren we nu vaak de chaos, zoek tipping points, zorg dat we ze bereiken
4. Jongeren aan zet, de gemeenschappen aan zet, het bloeit en groeit maar ze lopen nog te vaak vast in systemen: we zitten in de tussentijd

BELANGRIJK OM MEE TE NEMEN

Voor de toekomst.... Die er al is

“ In 2035 is geluk, gezondheid en welbevinden het uitgangspunt. Ik, jij en zij heeft plaatsgemaakt voor wij. Wat kan, regelen we zelf lokaal in samenwerking tussen stad en platteland. We hebben een deeleconomie, waarin gebruik belangrijker is dan bezit. Onze energie is goedkoop, betrouwbaar en in eigen duurzaam beheer opgewekt. Ons etnisch erfgoed is verbouwd. Met als enige toevoeging de schone Friese buitenlucht en onze rijke natuur. We eten met de seizoenen en sluiten daarmee beter aan op ons natuurlijke ritme. We zijn weer in verbinding met de wereld om ons heen. In de Friese wildernis leren we ons land opnieuw kennen. Afval bestaat niet meer: alles wat we doen is circulair. Impact is belangrijker dan winst maken. We stappen uit de ‘rat race’ en waarderen iedereen op zijn eigen kwaliteiten. We herwaarderen ‘bêst genôch’, omdat we dankbaar zijn voor wat we hebben en niet altijd maar méér hoeven. Zo blijven we de gelukkigste inwoners van Nederland en Europa. Een Europa dat dichtbij is, met snelle en duurzame verbindingen naar andere landen. In de zorg ligt de focus op gezondheid en het voorkomen van ziekte. De inclusieve mienskip verbindt generaties die zorgen voor elkaar. Onderwijs is gericht op de maatschappelijke uitdagingen. We leren binnen het werk, ons hele leven lang. En als werken even niet lukt, vangen we elkaar op. En als állerbelangrijkste: in alle keuzes die we maken kijken we naar de lange termijn en de impact op volgende generaties. ”

1. Als we van A naar B willen: doe als B en laat A los, we hebben ook afbrekers nodig
2. Ook belangenbehartigers, organisaties, verenigingen kunnen de transitie in de weg zitten, ook zij hebben veel te verliezen en zijn te rolvast
3. Alle ontwikkelingen in de ruimte gaan over mensen: kennis over gedrag en transitieprocessen (pijn en verlies) is daar heel hard bij nodig
4. Beleid minder belangrijk maken: de praktijk moet gaan leiden
5. En verbinders tussen de praktijken en tussen de praktijk en beleid zijn belangrijk: hoe maak je kleine dingen groot, hoe vertel je het gezamenlijk verhaal

BELANGRIJK OM MEE TE NEMEN

Voor de toekomst.... Die er al is

- 1 Doe wat werkt
- 2 Als je deed wat je altijd deed krijg je Wie van A naar B wil, doet als B
- 3 Doe waar je energie van krijg
- 4 Zoek medestanders, medewerkers, meebewegers, help elkaar, soms valt de zware bal bijna naar beneden
- 5 Verlaat de bewegingloze tafels: dode paarden kunnen niet worden gereanimeerd
- 6 Doe dat samen en wel met een handelingsperspectief: wat ga je wel doen
- 7 Versterk de beweging, van onderop en vanuit de transitie-energie
- 8 En doe het vanuit alle perspectieven, niet sectoraal

MEEBEWEGEN OF ACTIVISME

Voor de toekomst.... Die er al is

**WAT WORDT ER MOOIER VAN
WAT WORDT ER BETER VAN
WAT VINDT DE GRUTTO ER VAN
WAT ZAL MIJN KLEINKIND ER VAN MERKEN**

Vier simpele vragen om te stellen bij keuzen